aitec
vydavateľstvo

Vybrané slová, kto vás vybral?

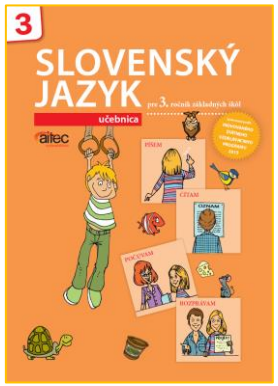

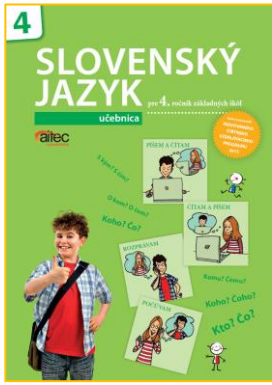

OBSAH ROZHODUJE

MGR. ZUZANA HIRSCHNEROVÁ, PHD.

Pravopisné princípy v slovenčine

Fonematický princíp – „píš, ako počuješ“

Morfematický princíp – rovnaký pravopis tej istej morfémy v slovách

Etymologický princíp – písanie podľa pôvodu slova

Sémantický princíp – porozumenie odlišnej sémantike

Konvenčný princíp – interpunkčný pravopis

Vybrané slová, čo o vás vieme

Kde nájdeme vybrané slová?

V slovníkoch slovenského jazyka?

V Príručke slovenského pravopisu?

V jazykovednej literatúre?

V učebniciach didaktiky slovenského jazyka?

V metodických príručkách?

V učebniciach slovenského jazyka?

Kto vybral vybrané slová?

Jazykovedci?

Učitelia?

Čo sú vybrané slová?

- Písanie y/ý po obojakej spoluhláske v koreni slov.

Špecifiká primárneho vzdelávania:

- uplatňuje sa etymologický princíp,
- malá opora v historických a etymologických vedomostiach,
- dobrá pamäť,
- dostatok času,
- špirálovito osnované učivo.

Rozloženie učiva o vybraných slovách

3. ročník

Prvá skupina vybraných slov:

- bez rovnako znejúcich slov (byť/biť),
- bez geografických názvov,

+ slová s *i/í* po obojakej spoluhláske.

4. ročník

Druhá skupina vybraných slov:

- rovnako znejúce slová,
- geografické názvy,

+ slová s *i/í* po obojakej spoluhláske.

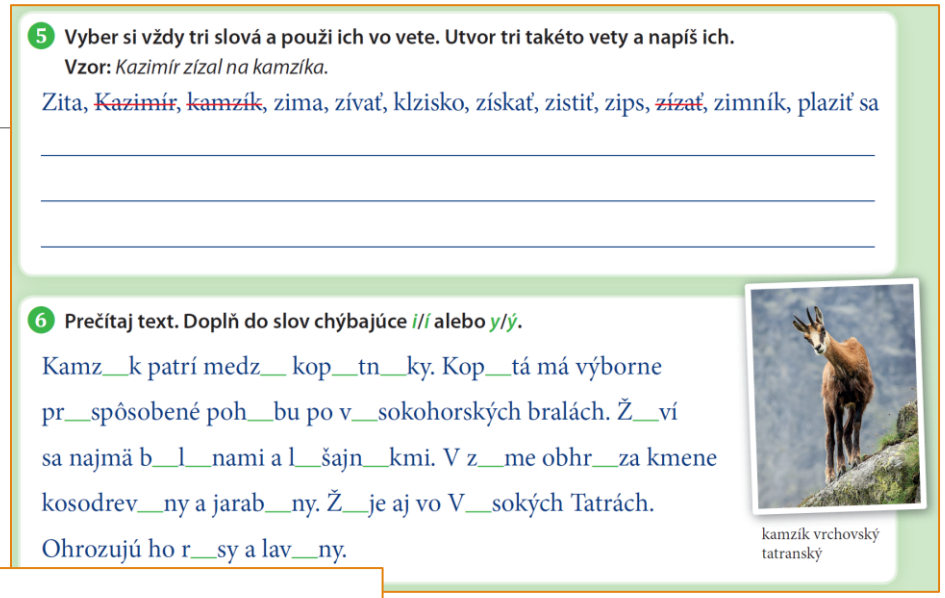

5 **Vyber si vždy tri slová a použi ich vo vete. Utvor tri takéto vety a napíš ich.**
Vzor: *Kazimír zízal na kamzíka.*

Zita, ~~Kazimír~~, ~~kamzík~~, zima, zívať, klzisko, získať, zistiť, zips, ~~zízať~~, zimník, plaziť sa

6 **Prečítaj text. Doplň do slov chýbajúce *i/í* alebo *y/ý*.**

Kamz__k patrí medz__ kop__tn__ky. Kop__tá má výborne pr__spôsobené poh__bu po v__sokohorských bralách. Ž__ví sa najmä b__l__nami a l__šajn__kmi. V z__me obhr__za kmene kosodrev__ny a jarab__ny. Ž__je aj vo V__sokých Tatrách. Ohrozujú ho r__sy a lav__ny.

kamzík vrchovský tatranský

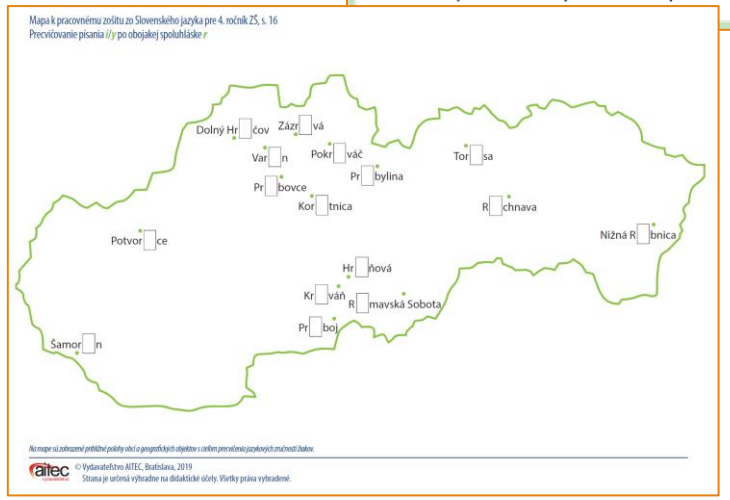

SJ 3 PZ, s. 43, offline

Efektívnosť pravopisného nácviku

- minulosť vs. súčasnosť

Pamäťové učenie

- aktuálny a veľmi efektívny spôsob učenia žiakov v mladšom školskom veku
- možnosť nedostatočného porozumenia

my, umyť, mydlo, mýliť sa, šmýkať sa, priemysel, priesmyk, hmýriť sa, mykať, žmýkať, myslieť, myš, hmyz, smyk, mýto

VYREZÁTOR

SJ 3 U, s. 33

Pamäťové učenie

- aktuálny a veľmi efektívny spôsob učenia žiakov v mladšom školskom veku
- možnosť nedostatočného porozumenia

SJ 3 offline, prezentácia

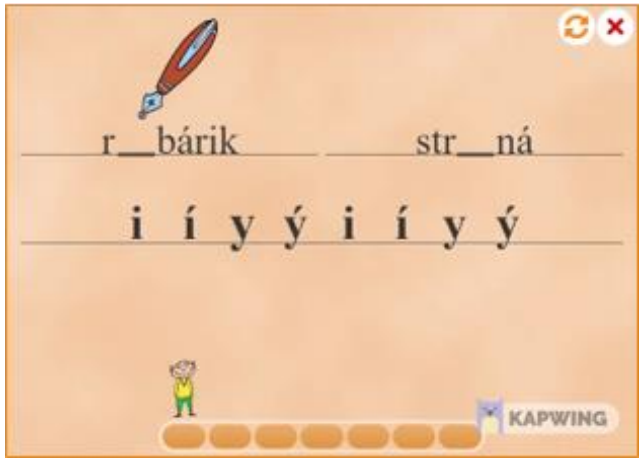

SJ 3 offline, Doplňovačka

Multisenzorické učenie

- zapojenie všetkých zmyslových analyzátorov

SJ 3 U, s. 48

Multisenzorické učenie

Zapojenie všetkých zmyslových analyzátorov.

SJ 3 U, s. 47

Multisenzorické učenie

Zapojenie všetkých zmyslových analyzátorov.

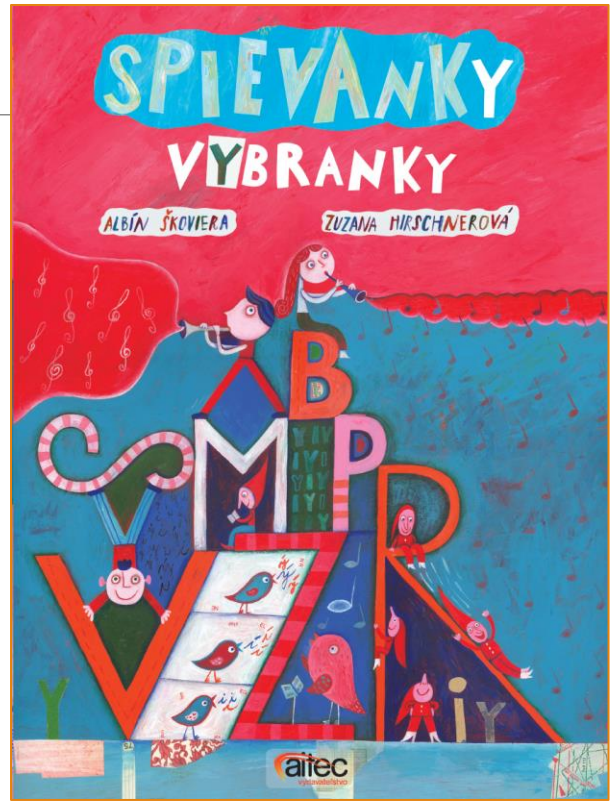

Karaoke disk
Spievanky Vybranky

Pochopenie významu slova

23. a) Čo najpresnejšie vysvetli význam slova *koryto* a *korytnačka*.

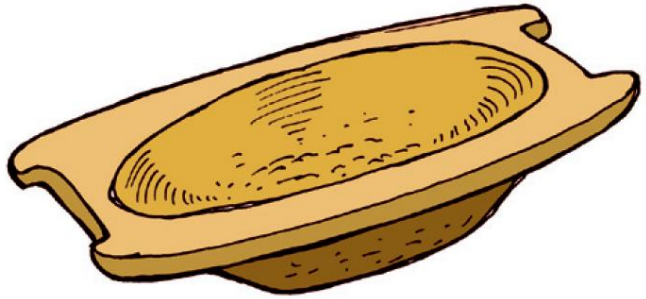

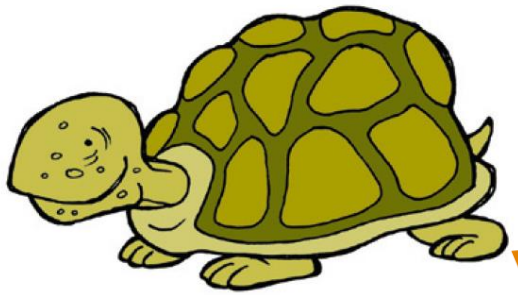

VYREZÁTOR

b) Pokús sa vysvetliť, ako vzniklo slovo *korytnačka*.

SJ 3 U, s. 51

Pochopenie významu slova

24. a) Vyhľadaj v čítanke tri texty, ktoré sú *úryvkom*. Napíš ich názvy.

b) Vysvetli význam slova *úryvok*.

VYREZÁTOR

SJ 3 U, s. 51

Vytváranie asociačných vzťahov

- podľa významových vzťahov v danej skupine
- asociačné vzťahy podľa významovej príbuznosti skupín slov (ryba, rybár, rybník, rybačka...)

SJ 3 PZ, s. 31

Vytváranie asociačných vzťahov

- podľa významových vzťahov v danej skupine
- asociačné vzťahy podľa významovej príbuznosti skupín slov (ryba, rybár, rybník, rybačka...)

15. a) Z guľôčok vypíš slová, ktoré sú príbuzné vybranému slovu *myslieť*.

b) Doplň ďalšie tri slová.

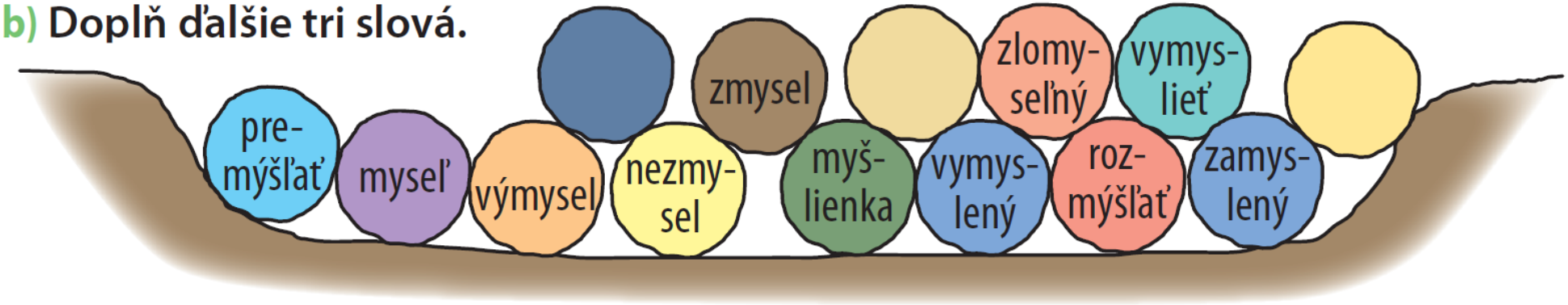

SJ 3 U, s. 35

Vytváranie asociačných vzťahov

- podľa významových vzťahov v danej skupine
- asociačné vzťahy podľa významovej príbuznosti skupín slov (ryba, rybár, rybník, rybačka...)
- dôležité riešiť od 2. ročníka

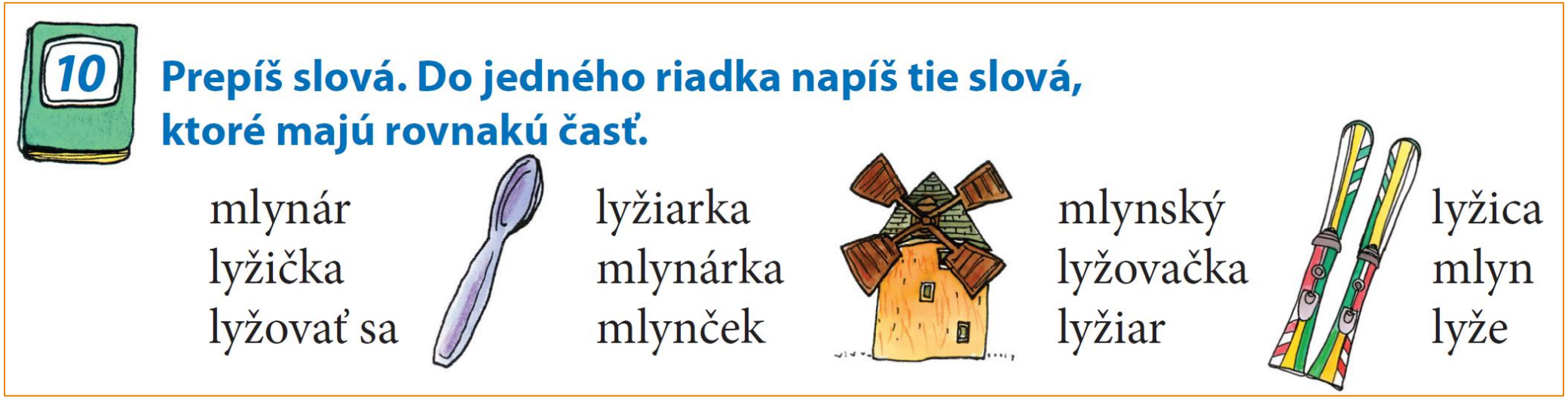

10 **Prepíš slová. Do jedného riadka napíš tie slová, ktoré majú rovnakú časť.**

mlynár
lyžička
lyžovať sa

lyžiarka
mlynárka
mlynček

mlynský
lyžovačka
lyžiar

lyžica
mlyn
lyže

SJ 2 U, s. 62

Didaktická hra

SJ 3 offline, Prešmyčka

Didaktická hra

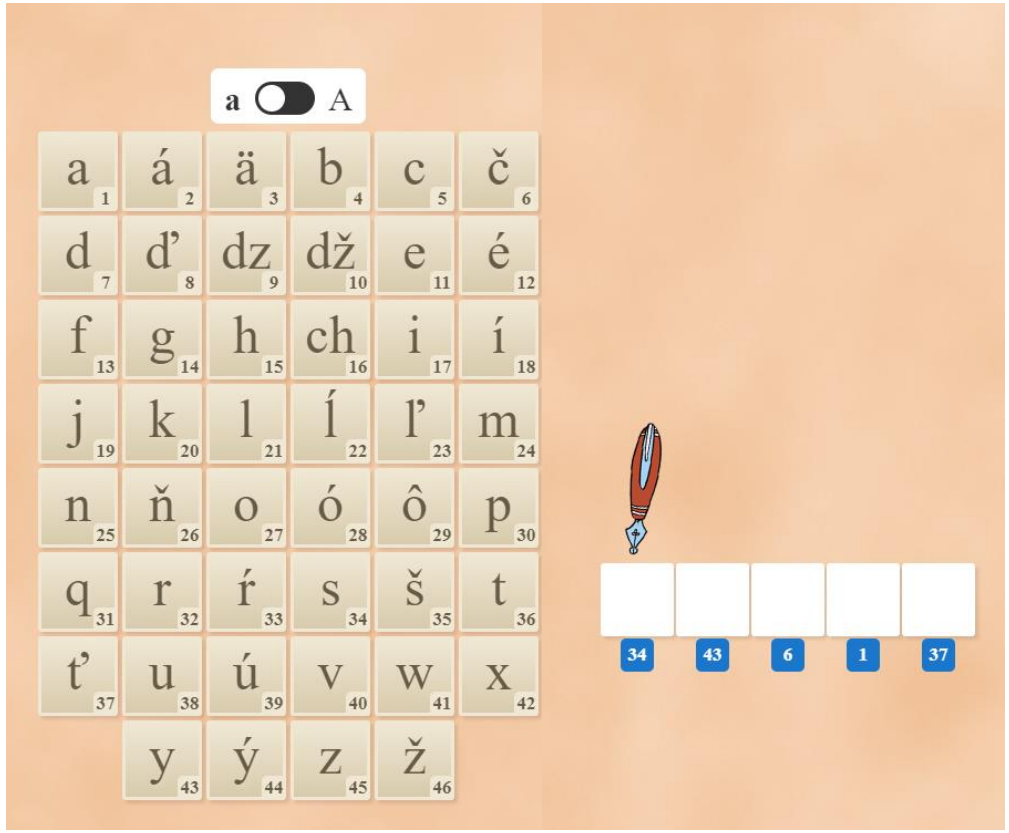

SJ 3 offline, Abeceda

SJ 3 offline, PEXESO

Hra

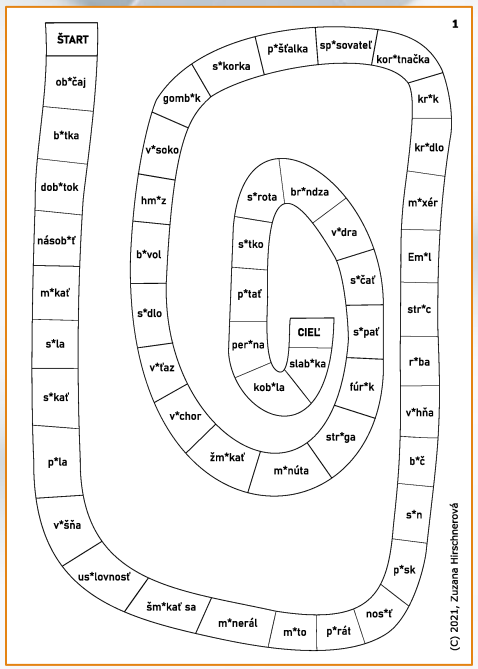
1
ŠTART
ob*čaj
b*tka
dob*tok
násob*ť
m*kať
s*la
s*kať
p*la
v*šňa
us*lovnosť
šm*kať sa
m*nerál
m*to
p*rát
nos*ť
p*sk
s*n
b*č
r*ha
v*hňa
str*ga
m*núta
žm*kať
v*chor
v*ťaz
p*la
kob*la
fúr*k
s*pať
s*čať
v*dra
br*ndza
s*rota
s*tko
p*tať
per*na
slab*ka
CIEĽ
Em*l
str*c
m*xér
kr*dlo
kr*k
kor*tnačka
sp*sovateľ
p*šťalka
s*korka
gomb*k
v*soko
hm*z
b*vol
s*dlo
(C) 2021, Zuzana Hirschnerová

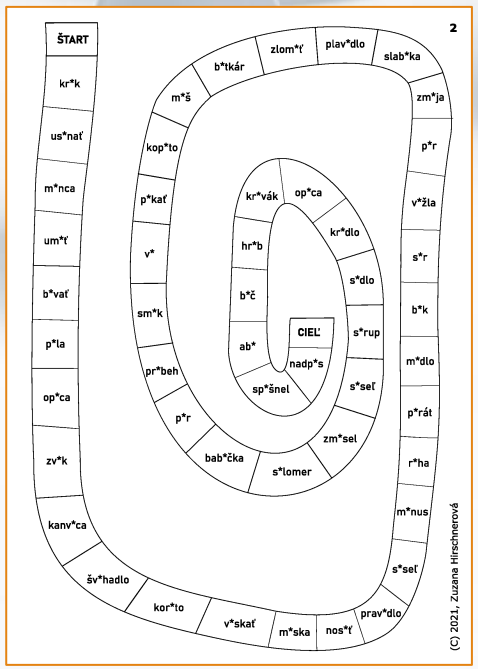
2
ŠTART
kr*k
us*nať
m*nca
um*ť
b*vať
p*ia
op*ca
zv*k
kanv*ca
šv*hadlo
kor*to
v*skať
m*ska
nos*ť
prav*dlo
s*seľ
m*nus
r*ha
p*rát
b*k
s*r
v*žla
p*r
zm*ja
slab*ka
plav*dlo
zlom*ť
b*tkár
m*š
kop*to
p*kať
v*
sm*k
pr*beh
p*r
bab*čka
s*lomer
zm*sel
s*seľ
s*rup
s*dlo
kr*dlo
op*ca
kr*vák
hr*b
b*č
ab*
sp*šnel
nadp*s
CIEĽ
(C) 2021, Zuzana Hirschnerová

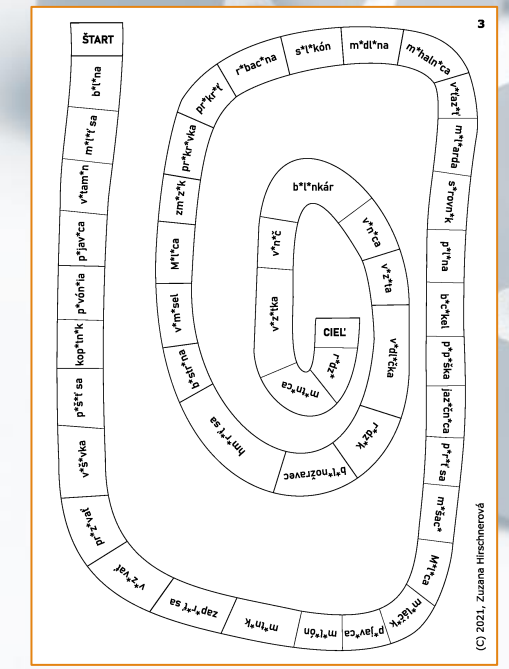
3
ŠTART
b*l*na
m*l*ť sa
v*tam*n
p*jav*ca
kop*tn*k
p*š*ťa
v*š*vka
pr*z*vať
v*z*ťaf
pr*z*ťaf
v*z*ťaf sa
zap*r*ť sa
m*nžk
m*l*ťon
p*jav*ca
m*lič*k
M*l*ca
m*šac*
p*r*ť sa
jaz*čn*ca
p*ž*ka
v*dl*ka
r*dz*k
b*l*nožrávec
hm*r*ť sa
b*str*na
M*l*ca
zm*z*k
pr*kr*vka
pr*kr*ť
r*bac*na
s*l*kón
m*dl*na
m*hain*ca
v*laz*ť
m*l*arda
s*rovn*k
p*l*na
b*c*kel
v*m*sel
v*n*ca
v*z*la
v*n*ž
v*z*tka
m*n*ca
b*l*nkár
CIEĽ
(C) 2021, Zuzana Hirschnerová

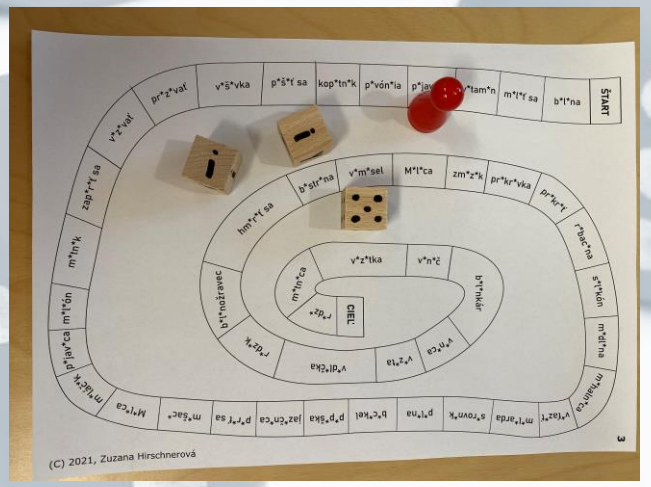

Slovné rodinky

- didakticky transformovaná, zjednodušená podoba slovotvorného hniezda,
- zdôraznená významová príbuznosť slov,
- spájajú slová s rovnakou koreňovou morfémou,
- okrem pozorovania významovej príbuznosti aj pozorovanie zachovávania pravopisu morfémy,
- vhodné grafické znázornenie – pojmová mapa,
- vhodné pri slovách, ktoré utvárajú väčšiu skupinu slov (napr. myš), nevhodné, ak je možné vytvoriť málo slov (napr. hmýriť sa).

Slovné rodinky

6 Vyfarbi plôšky so slovami podľa farby balóna tak, aby vznikli správne *slovné spojenia*.

dobyť

byť

doma

hrad

mobil

kráľom

kredit

dobiť

sa dnu

batériu

veselý

sa s nepriateľom

mesto

bičom

sa do hrude

biť

5 Utvor ďalšie *slovné hlavolamy* podľa vzoru.

Vzor: *3čko, na3, zo3te*

3 _____ _____ 3 _____ 3 _____

10. a) Pridaj k slovu *biť* predpony *pre-*, *do-*, *za-*, *vy-*, *na-*, *po-*, *ne-*, *roz-*, *pri-*, *od-*, *z-*.

b) Päť slov z úlohy a) použi vo vetách.

SJ 4 PZ, s. 9, SJ 3 PZ, s. 31, SJ 4 U, s. 18

Slovné rodinky

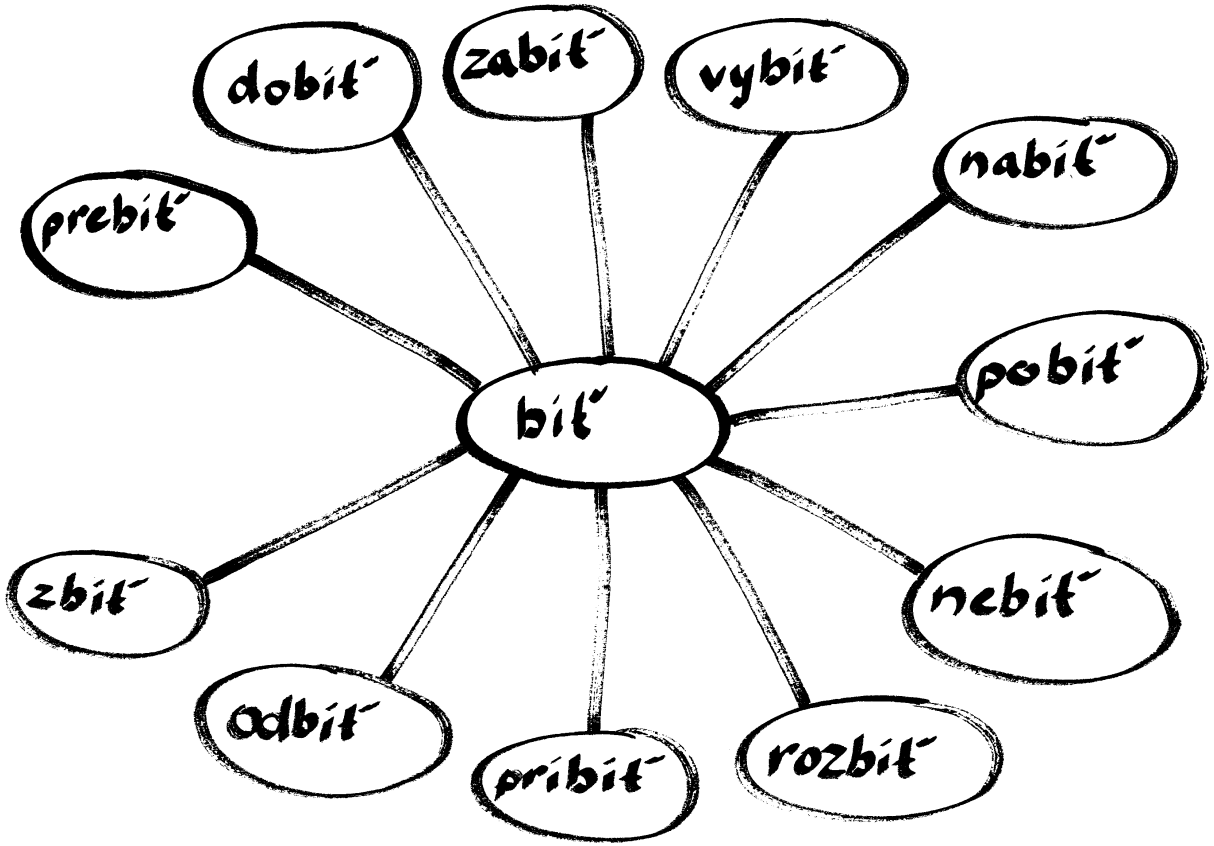

SJ 4 U, s. 18

Vtip a netradičné súvislosti

Vtipy

Hry

Tvorba absurdných viet a slovných spojení

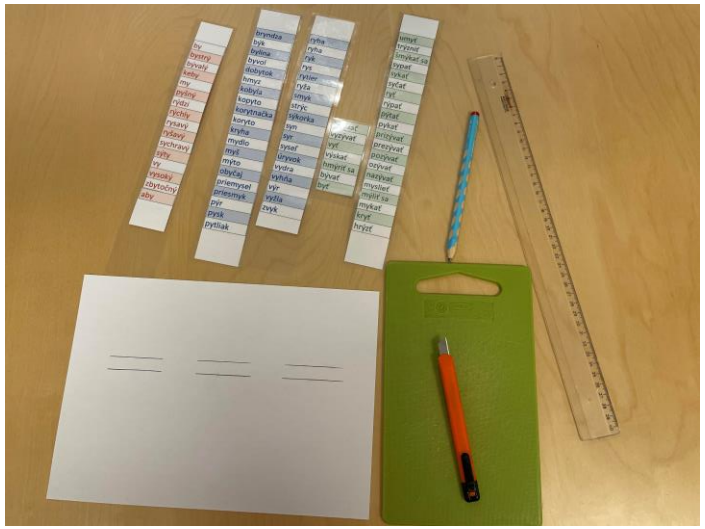

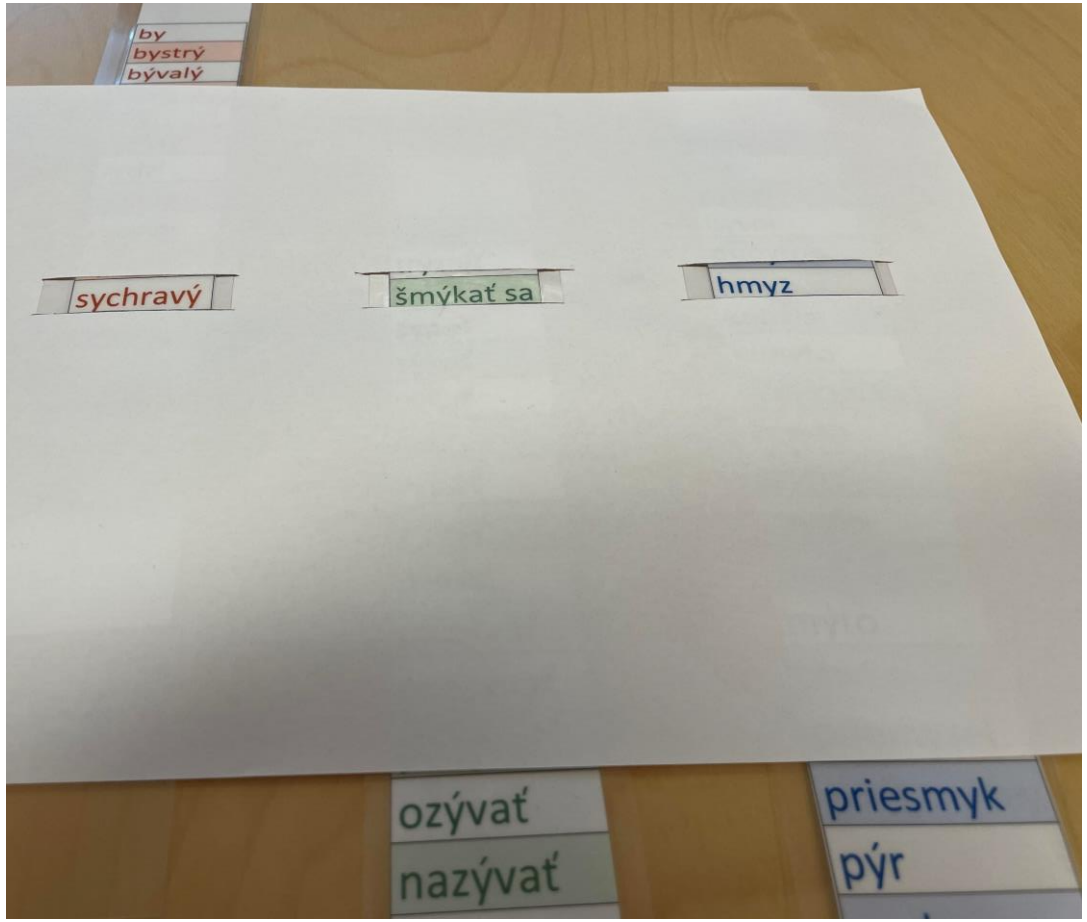

Paronymické dvojice

- byť/biť
- predísť interferencii poznatkov

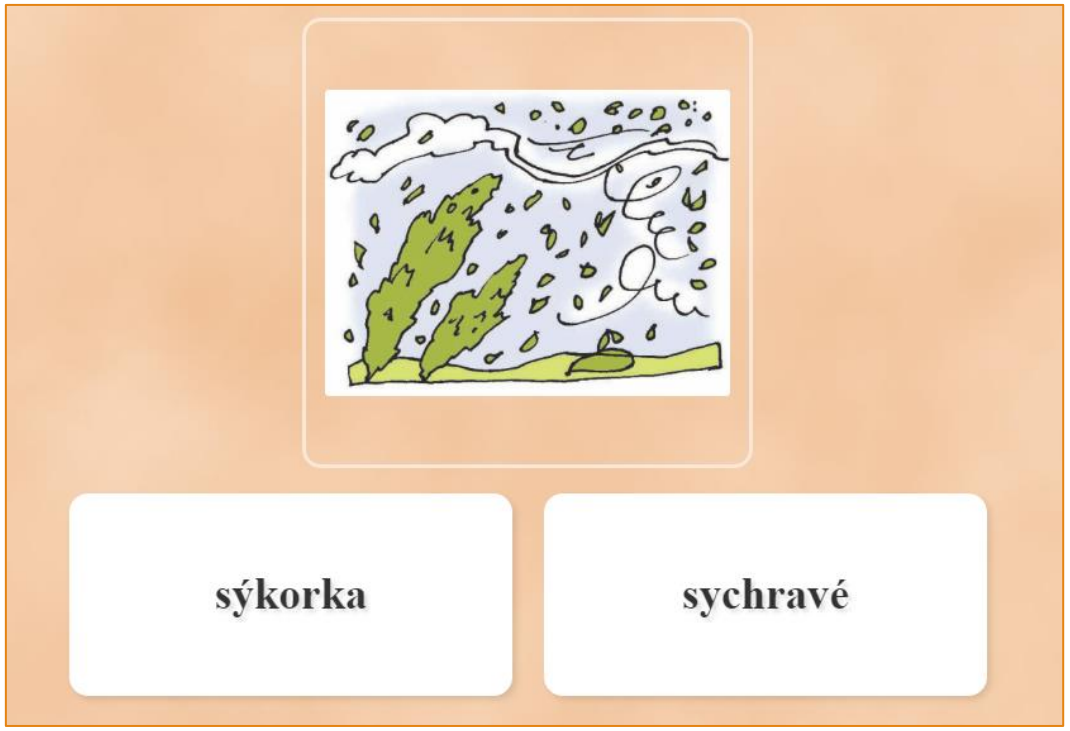

SJ 3 offline,
Priraďovačka

Terminologický problém

- odvodené slovo/príbuzné slovo
- lingvistická neadekvátnosť používania pojmu odvodené slovo, porušenie princípu lingvistickej aktuálnosti a princípu orientácie na žiaka,
- používame výhradne pojem príbuzné slovo.

SJ 4 offline, Dvojice

Kto teda vybral vybrané slová?

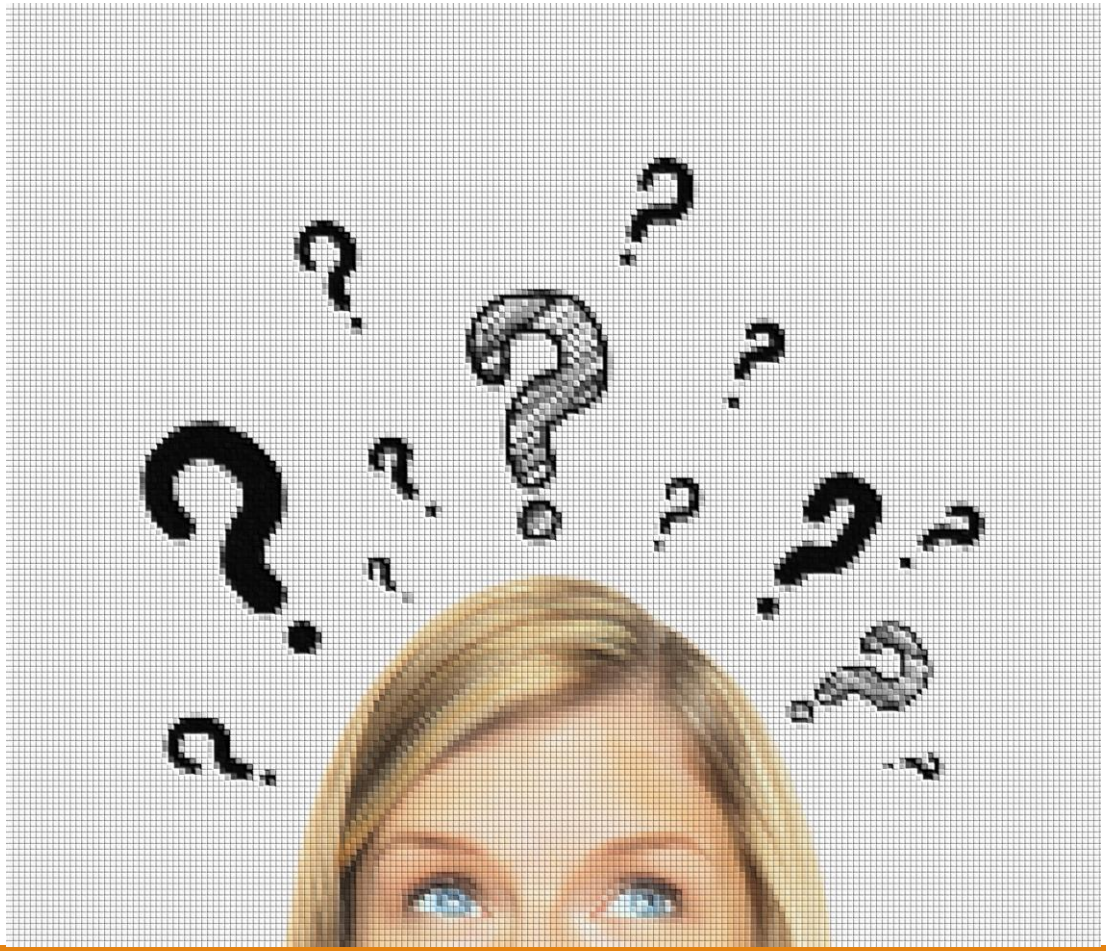

Ďakujeme za pozornosť.